

skolen, herunder eksamensmellemskolen, gøres uafhængig af forældrenes økonomiske kår, er i det væsentlige en sikring af en i praksis allerede gennemført og efter de godkendte skoleplaner gældende ordning; de enkelte afvigelser fra denne ordning, som endnu ved grundlovens ikrafttræden måtte findes, er nu uden gyldighed og iøvrigt uden økonomisk rækkevidde.

For statsskolernes mellem-, real- og gymnasie-klasser og for de tilsvarende klasser ved de kommunale skoler i København, Frederiksberg og Gentofte, der omfattes af lov nr. 385 af 30. juni 1919 om skoleafgift m. m., som ændret ved lov nr. 318 af 29. marts 1924, jfr. for hovedstadskommunerne lov nr. 169 af 20. marts 1918 § 4, har der dog været opkrævet en skoleafgift efter en progressiv skala i forhold til forsørgerens indtægt, nærmere fastsat på de årlige finanslove.

Efter at adgangen til at opkræve skoleafgift for undervisningspligtige børn i de kommunale eksamensskoler nu er bortfaldet med grundloven af 5. juni 1953, anser man det for en nødvendig konsekvens heraf også at lade afgiften for de børn i tilsvarende aldersklasser, der undervises i statsskolerne, bortfalde.

Man må tillige ønske, at der sikres adgang til vederlagsfri undervisning også for unge *over undervisningspligtig alder*, således at de ikke af skoleafgiftskravet hindres i at tage den uddannelse, hvortil deres evner kvalificerer dem. Man foreslår derfor i overensstemmelse med ungdomskommissionens forslag i betænkning I, Gymnasiet, pag. 53, at skoleafgiftslovens bestemmelser i det hele ophæves — dog med bibeholdelse af bestemmelserne om opholdsafgift ved statens kostskoler —, og at i det hele al skoleafgift ved de offentlige skoler, såvel de højere almen-skoler som folkeskolen, bortfalder.

Disse skoleafgifter for børn udover den undervisningspligtige alder betyder en stor byrde for mange forsørgere, men udgør kun ubetydelige indtægtsbeløb for stat og kommuner i sammenligning med udgifterne til skolernes drift. For finansåret 1952—53 udgjorde indtægten af skoleafgifter for staten ialt 1 329 265 kr. og for hovedstadskommunerne 426 948 kr.

Endelig foreslår man, ligeledes i overensstemmelse med de af ungdomskommissionen fremførte synspunkter, se betænkning I, Gymnasiet, pag. 52, at også de nødvendige *læremidler* stilles gratis til rådighed for elever i de offentlige højere almen-skoler.

Den gældende ordning, hvorefter læremidlerne for de heromhandlede børn principielt bekostes af forældrene, når bortses fra, hvad der følger af folke-

skolelovens § 14, jfr. nedenfor ad § 2, er for en stor del forladt ved kommunalbestyrelsernes initiativ og føles i det hele urimelig, ikke mindst for statsskolernes mellemskoleelever, men også for eleverne i de højere klasser, hvor bogudgifterne ofte er en hård belastning af forældrenes økonomi.

De i forslaget indeholdte bestemmelser om statens højere almen-skoler gælder også for Sorø Akademis Skole.

Ad § 1.

Bestemmelsen, der omfatter alle de offentligt drevne eksamensskoler, fastslår vederlagsfrihed for alle børn i disse skoler, såvel i som over undervisningspligtig alder, jfr. nærmere de almindelige bemærkninger foran.

Tilsvarende vederlagsfrihed må naturligvis også gælde for alle børn i folkeskolen uden hensyn til alderstrin.

Ad § 2.

Efter denne bestemmelse fritages eleverne i de foran nævnte skoler, der efter § 1 skal have vederlagsfri undervisning, også for udgiften til de nødvendige læremidler, idet disse stilles til rådighed for dem. Det forudsættes, at dette forsåvidt angår skolebøger o. lign. sker som lån.

Medens læremidler i folkeskolen, herunder den kommunale eksamensmellemskole, stilles gratis til rådighed for børnene i henhold til bestemmelserne i folkeskoleloven (lov nr. 160 af 18. maj 1937 § 14, jfr. § 1), har skolebøger, undervisningsmateriel og i det hele alle læremidler i statens højere almen-skoler principielt måttet bekostes af eleverne og deres forældre. Det samme gælder de kommunale skolers eksamensklasser udover 4. mellemskoleklasse.

Eleverne i de 11 statsskoler i Storkøbenhavn samt i de storkøbenhavnske kommuneskolers eksamensklasser har dog adgang til mod en afgift at låne bøgerne i et bogdepot fælles for de pågældende skoler.

Til 6 af de 24 statsskoler udenfor Storkøbenhavn yder kommunerne boghjælp til de i kommunen boddende statsskoleelever, og en del kommuner stiller bøger m. v. vederlagsfrit til rådighed for elever i kommunale real-, præliminær- og gymnasieklasser.

Et gratis bogudlån til alle statsskoleelever vil efter en skønmæssig beregning medføre en merudgift for staten på 500 000 kr. årlig. For kommunernes vedkommende vil merudgifterne ved den foreslåede udvidelse af den allerede bestående ordning næppe andrage væsentlige beløb, hvorved også må henses til, at den ovenfor nævnte kommunale boghjælp til 6 statsskoler må forudsættes at ophøre.